

პირიდან დასწრე საზოგადოებას. პირველ განყოფილებაში სხვათა შორის მუსიკა დაუკრავს ქართულს მარშს, აღნიშნული ხორა იმერტებს, იქნებ განკარგოს სხვა-სხვა ლექსებისა, მღერა რომანსისა და თქმა იმერტის სტენებისა ბ-ნ კ. მესხის მიერ. მეორე განყოფილებაში წარმოადგენილი იქნება ბაჭრა, მხიარული ვადილიო ქანის საფორტისა და ბ-ნ აბაშიძის მონაწილეობით. მესამე განყოფილებაში კვლავ მღერა, თქმა ლექსებისა, სტენებისა და კომპოზიციის უკულებებისა. ამავე განყოფილებაში წაიკითხავს სტენის მოთხრობიდან „ოთარანთ ქერი“ ბ-ნი ილია ქაჭავაძე, ხოლო პირველში ლექსს იტყვს სხვათა შორის ბ-ნი დავით ერისთავი დასასრულად სალოტ-ბატურია და სამუსიკო სალაშო ვითარება სტენების სურათებით გარ, ორბელიანის პოემიდან „საღვთისძეოლა“. წარმოადგენილი იქნება ქართული ლინი და ხორა აღნიშნული იტყვის „შეჯრათ წიფელი მთელი“, გამოჩნდება სტენიდან მეფე ფარნავაზ და იგივე ხორა იმერტის კილოზე იმერტებს, დაენახეთ ვახტანგ გორგასლანს და ხორა იტყვის მღერაულს მასა, მერე დავით დამაშენებელი და აქაც შესაფერი სიმღერა, თამარ მეფე და სიმღერა: „თამარის ღირსა ვაშლის“. დასასრულ „ერეკლე“ და ხორა იტყვის: „აღსდებ გმირთ გმირის“...

ერთის სიტყვით, პროგრამა ჩინებულია და იმედია ჩინებული იქნება შესრულებული, და ეს სალამო ღიად ასამაგინებს, დაატობს, გულს გაუფრთხებს ჩვენს საზოგადოებას.

იმედს გვაქვს, სრული იმედი, რომ დღევანდელის საღამოსათვის წერათხების საზოგადოება დიდად უკლებილია და არაერთის ღირსი-ძირის არ დაპოვებულა, რომ სალამო სასამაგინოდ დაჩრჩხ დასწრეთა და სასარგებლოდაც.

ტანსაცმელსა სქრიდა... ექტორი ტიტელ-შიშველი იყო და დასასრული სი სქარობად ბავშვის შემოსესა. მან მისთავაზა მღვდელს სკამი. დაჯდომის უფად მღვდელმა ჩამოაგდო ლაპარაკი ექტორისა... გავკრით დავაპარკი ის აზრი გამოასტევა, რომ ჩემის მგელანგობით შესაძლებელია ბავშვი საღმრთო თავ შესაფარაში მივატევი-ნოიო. მერისაში სკლი პირდაპირი დედაკაცი იყო... მღვდელს ლაპარაკი მაშინვე შეაწყვიტინა.

— ბავშვის შეხება რომ ჩვენთვის საშიშია, ამას ლაპარაკი არ უნდა. ფრანსუამ მოიყვანა და ერთხელ კიდევ დამატკია თავისი სისულედე. არ ეტყვი, რომ ჩემს ქმარს შეურაცხებელი ცეცხლი, მაგრამ ამ გარემოებაში რომ შემხედვარი ექტორი, სწორედ რომ არ შემოვიყენდი სახლში, თუშკაც სინდისი ღიად დასწრეთა. მაგრამ რაკი საქმე უკვე დათავებულია, უკან დახვევა ესეა შეუძლებელია. რაკ იქნება, იქნება... იმედს მაქვს, ისე არ გავგვირდებარა, რომ ვისმე საზოგადოებრივად მივადგეთ კარზე...

ამ ღამისაში ოთახში შემოვიდა ექტორი და ხელში მიიღო ექიარა. ახლად ძუძუს მოშორებული ბავშვი აწიწებდა, ტირიდა და ახლადამოსული სკლითი ჩაასტეკი მოასწრობდა, გამწარებული ღრღინდა, მიმილი იქამდის გაწმინდულიყო, რომ თა-

სამწუხაროდ, „საზოგადოებას“ გუშინ წინ მოსვლია დეპუტატი ციხიანოვი, რომ ჩვენი პირველი მიზეზი, ჩვენი ბაბა ჩიტო ციხიანილი, უკვე ფრად შევიდა და გულთი ვუფუხარო, რომ საზოგადოების საღამოს ვერ დაწარმოებთო. მაგრამ სამაგიეროდ „საზოგადოებას“ ცდილა იმათი ნომერი შეეცნო და აი დღეს საღამოს პირველად იმერტებს საზოგადოების წინაშე ერთი მუსიკის მოყვარული ყმაწვილი კაცი, სახელად ბ. გ. ვ. მანაბელი, რომელსაც, როგორც ამბობენ, სასამაგინო ტენორის ხმა აქვს.

* * * ლასალს გვანებ ვაუტუბა ჩვენი ტუფლისი და არც საყვირე ლია, რადგან ზალბი ფრანკოსს ოპერტესა უწყობდას და ქანს ლასალს თავივლი თავივლულ მასდის საჩუქრად როგორც შევიტყუე, წახალისებულს ლასალს ვანზახავ აქვს მისის თვემდე ღარჩეს ტუფლისში და ზოგიერთი არტისტები კიდევ დაიბაროს საშობლოდას.

* * * გუშინვე, 23 მარტს, ქართულს თეატრში ფორტის უკანასკნელი წარმოდგენა ჰქონდა გამართული სატელე-მოქმედი ახრით. წარმოდგენის ოსტროვისს მშენებელი კომედია: „Въшеняи деньги“ და ოდიელი „Вешняи у домашняи очага“. ზალბი საკმაოდ ბევრი დაესწრო და არტისტებში მშენებელი შესარულეს როლები. ოდიელიში ობლონიკინის ყმაწვილის ქალის რაბო არ უნებდა, თუშკაც სცილობდა-კი ძველებურად ეს თავისი საყვარელი როლი კარგად ეთამაშა. ფორტის და ოდიელში ბაქის აპირებს წასვლას და იქ ექმნება გამართული წარმოდგენები დიდად-მარჩხის უკანასკნელს კვირას.

* * * როგორც მეთხველებსაც მოტესნებათ, ტუფლისში არსებობს სა-

თვის ძალიან-მაკონე ბიძის პირი სახეც არ დაქნო და ძალზე დაეკინა. ამ სურათმა სიზარულთი აუფოა გული მღვდელს. მოიხმო ნაზარე ბავშვი, ვადასწრა პირველი და სთქვა: — აუტორის ღმერთი ილი ოჯახი და გახარებული, რომ დროს შესაფერი ტესტი მოვიგონე სამლოთო წერილიდაში, ვაბოქურა სახლის-ცხა. ევეი ღალი იყო, რომ ექტორის ცხა მითად ლუფის ოჯახის ეუთვნოდა. თუშკაც ხშირად ჯავრობდა დასახლისი და აწინებდა ბავშვს „პოლიტის“ სახელით, მაინც იგი გულსწრულად შევიდა ყმაწვილს, რომელიც განუშორებელი უკან სდევდა, ხანდახან ორთა-კი ლუფო უწინადად ცოლს, რომ ბავშვს ნუ აწებებებოდა, კოლი მკვანებ მოუჭრიდა სიტყვას: — თუ ვერ ვინდა, არ უნდა მოგყვანა...

ექტორი შესრულდა შეიღის წლი-სა და კლარისთან ერთად დაიწყო სოფლის სკოლაში სიარული. წინაგნებითა და საუბრით საქვ კალთა ყოველთვის ექტორის დაჰქონდა სკოლაში, რადგან გაუმადარ ამანაგებს ის უფრო იგებებდა, ვიდრე კლარა. თუშკაც ექტორი მარტო ზამთრობით დადიდა სკოლაში, მაინც ისე ბეჯითი იყო, რომ მთელი თორმეტი თთვე განუწყვეტილი მოსწავლე ამანაგებს გაკლებით სჯობნიდა. სკოლიდან ექტორი და კლარა ყოველ-

იმპერატორა სამყურნალო საზოგადოების განყოფილება. ამ საზოგადოებას ამ 1889 წლის 12 აპრილს სწორედ 25 წელიწადი უსრულდება არსებობისა. ამ დღესასწაულზე, როგორც შევიტყუე, სხვათა შორის, დოქტორი ზაბაგე-ბაბაიანი ილაპარაკებს და სიტყვას წარმოასტეგავს ფილტვების ქლემს ვაღამდებლობაზე. მით უფრო საუბრებადობა ეს საგანი, რომ, როგორც დ— გლავაც-კის მიერ შეტრებილ სტატისტიკურ ცნობებიდან სჩანს, სამის წლის განმავლობაში, 1885 წლიდან 1888 წლამდე, ტუფლისში მარტო ფილტვების ქლემით 1068 ადამიანი გარდაცლილა. დაჩრჩხ სხვა სასწრებე ორგანოთა ავადმყოფობით-კი იმავე დროს 1100 კაცი გამოასალმებია ამ წუთი-სოფელს. ასე რომ ტუფლისში მარტო ფილტვების ქლემით, ორთა შუა რიცხვი რომ ავიღოთ, წელიწადში 338 ადამიანი ცვდება. ჩვენი ზევა ფრად კარგია და თუ ამდენი იბოცება ამ სწრით, აღბად განსუფრებული ხელის-შემწყობი მიზეზი ჰქონია. ეს ამავე მით უფრო საყვირე ლია, რომ ვაკლებით ჩრდილოეთი მდებარე ქალაქებს ბერლინი და ბუტერბოგშიაც ამდენივე იბოცება თუშკაც უკვე-წლე. შვეიცარიის ქალაქებში არც ერთი შუა ჰქვდება იმდენი ფილტვების ქლემით, რამდენიც ჩვენში, ქალაქ ბაზელშიცა გარდა, ისიც იმიტომ, რომ ბაზელშიცა მიღდა-ღალი ჰქონებია და მტად არა-პივიერული ცხოვრება ჰსუფებს ქარსნი-თვისის სიტუაცია შეტება ამ სწრის მარტო ერთის თვისებებს — ვადადებლობას. ჩვენს საზოგადოებას რომ უნებდა ჰქონდეს ეს თვისება ფილტვების ქლემისა წარმოდგენილია, ამბობს ბაბაგე: ვაკლებით იკლებდა მსხვერპლთა რიცხვი ამ სწრისა, რომელიც კაცობრიობის რისკად გადატყუელა და შეუზარებლადა ჰქუ-

* * * ამ დღეს, 25 ამ თვისისა, შეადლისა, აუტორებენ მეორე ახალს პირუტყვთა სამყურნალოთ, რომელიც მკვლელების ქუჩაზე იმყოფება, ვანქის ტაძრის მახლობლად. როგორც მოსწრებული იყო ჩვენს გაზეთში, ამ სამყურნალოს დირექტორად დანიშნულია ბეთიალი ბ-ნი მელქიშვილი. კურთხევის შემდეგ დაათვალიერებენ თითი სამყურნალოსაც.

* * * ამ დღესში სამოსწავლო ოღ-ის მზრუნველს ბ-ნს კ. პ. იანი-კის ბ-ნ გრენის თანდასწრებით დაუთვალიერებია ტუფლისის სათავად-ანაურთა სკოლა. ბ-ნი მზრუნველი კმაყოფილი დარჩენილა სკოლის ვითარებით.

* * * ჩვენ მივიღეთ წლიური ანგარიში ბ-ნის მემორიის პირუტყვთა სამყურნალოსი. ამ ანგარიშისაგან სჩანს, რომ წლის განმავლობაში სამყურნალო საექიმოდ მიუყენებია 1031 პირუტყვი: ამათ შორის 266 ცხენი, 223 რქოსანი საქონელი, ძალი — 343 და სხენი. უფსოდ სამყურნალოს წამლობა გაუფრეა 79 პირუტყვისათვის. მთელის წლის განმავლობაში ქერი ოც-და-ხუთ ძალი-სათვის შეუქმნევიათ.

* * * ამ თთვის 21 ერთს ტული-

კორბანში ნოტარიუსთან დადიდა რჩევა დირიგების საითხვად, თუ სად უფრო სჯობს და უმოშარია ფუფის შენახვა. აქ მოსვლისთანავე მოკრებდა უფრო მღვდელს, რომ ქერი ვარა. ამის მეტი მე-ტორი-გლობა არა იცოდა-რა მოყანდისა. ექსის წელიწადი ისე ვატარა მოყანდრმა, რომ არავის დააბოლოებია. ესე-კი ნერი შეიცვალა და მეგობრები გი-ჩინა. პირველსავე შეხედრზე ექტორი და კლარა შევიყვარა მოყანდრმა და ისე ჰსამაგინებდა მათთან ლაპარაკით, რომ სწორედ თითთანაც მათი ტოლი ხდებოდა ხოლმე. მოყანდრი დანიანხვად თუ არა ხოლმე მათთან მომავალ ბავშვებს, აწებებდა თვის მემოზასა და საამაგინებ-სიარულით დაუწყებდა ლაპარაკს თავის პატარა მეგობრებს. ექტორი უფრო შეუყვარა დურგალს და სცილობდა თავისი ხელობა ესწავლებინა. რაც დრო გვიღოდა, მოყანდრი რაღაც ვაშტრებობით დაეკრებოდა ხოლმე ექტორს და გულ-ამოსკენით აი-ოიხარებდა ხოლმე. აღბად ექტორი ვისმე გულით საყვარელი აგონდა დურგალს. სწორედ ასეც იყო, ერთხელ დურგალმა თავისდა უწე-ზურად უფრო ექტორს: — შენ ჩემს დარჩეულს შეიღს მაგონებ. ოჰ, დიდი, დიდი ხანია, რაც დავკარე შეიღი. — არ ვასულა მკირე ხანი, რომ მოყანდრმა მიპარა ლეგოს:

სის სასამართლოში გავჩინე საქმე ბ-ნ ნერსეს თარიგისა, რომლის შეხატეს მარჩან დიდი ლაპარაკი იყო აქაურს გაზეთებში. ბ-ნს თარიგის პირადგებობა, რომ სასტრუქ ცეცხმა თთვის ნოქარ აკოვ ჯგერანოვისთვის, რომელიც ველსა სისოვდა, სასამართლომ ერთის თთით დამწყვედვად ვანუსჯა თარიგის. თარიგთან ერთად ვასამართლეს კოსტა ძაგინაიც, რომელიც თურმე თარიგს ეხმარებოდა, რაკ იგი ჯგერანოვს ცხვრდა. ძაგინას ორის ვერით დამწყვედვად ვადაუწყებტეს.

* * * ამ თთვის 24 ტუფლისის ოღ-ის სასამართლომ გავჩინა საქმე გინდაციხისა, ამიერ-კავკასიის რჩინის გზის ტელეგრაფისათვის, რომელსაც პირადგებოდა ორ ცოლობა. სასამართლომ ბრალდებული დანაშაუდი იც-და და დადგინა ჩინდაციხის, ქალაქ ვოლნის ვუტერის მოკლაცები, ახადოს პირადი და ქონებრივი უფლებანი და ვაგანდონან სატუსალო როტაში და ვანდატორის იგი საპატივობაში, ხოლო ამ პირობით-კი, რომ ჩინდაციხის აქსრებნიონ სხვა-და-სხვა მძიმე მუშაობა. აგრეთვე დაუნაწეს საცკლ ესეო მიანაწიება.

* * * ბეტრებურგიდან იუწყებან, რომ მთავარ-მართებელი ამიერ-კავკასიისა თავ: დანდუყო — კორსაკოვი ამ თთვის 24 ს წამოვიდა ბეტრებურგიდან ტუფლისი.

* * * ამ თთვის 21 ქუთაისში, გუბერნატორის ბ-ნ გრანსმანის თავგდრო-მარობით, მოქმედება დაუსწია იქაურს სამყურნო საზოგადოების განყოფილებას. პირველი სხდომა უკვე ჰქონათ. ღმერთმა ინებოს, რომ ამ განყოფილებაში უწინდებურად არ შესწავროს თავისი მოქმედება და საქმეს მინდ მოკილოს.

* * * ჩვენ შევიტყუე, რომ ქ. ერე-

— თუ აღარ ვინდა ექტორის შენახვა, მე ვაგდამეტი. მე მემკვიდრე არა მყავს. ვასწავლი ვინაზაში, მევე შევიყვან უმალდის საცეთო სასწავლებელში და სიკვლის შემდეგ ჩემის ქონების მემკვიდრედ ვაგდებო.

ლუფო ასე მალე ვერ გამოეტებდა ექტორს და ცოვი უფრო უფრო მოყანდრს. ღურგალი მაინც იმედს არა ჰკარგავდა. შეიძლება ლუფო დარჩერი „შეიღეს“ ვეუტორის ოჯახის შენახვა და მეტოქე-მავალი უტარი შეიღის ნოშორის თავიდაშაო. მოყანდრმა თითქო იწინასამომეტყუელა. მართლაც, ექტორის ოჯახში შემოყვანილთავე „შეიღინის“ ნიერინესას ყველა უტედრება თას დაატყდა. ყველაფერი უტელდა ბატრილად. ხე-ტუტეს მემკვიდრე შეიღეს. ეკავი ყოველ მგზავრობაზე გემის დაცილის დროს ან რასმე იტყუნდა ხოლმე, ან ავად ხდებოდა. ეს კიდევ არაფერი, რომ ოჯახის მომეღელი, ოჯახის დისახლისი ავად არ ვადად-ჩიყო. დისახლისი მოულოდნელად ვადა ავად პირიში ყოფნის დროს, ტირილი ჩხავილდა და ავადმყოფის წახალსა და ბავშვების საქმელს ერთმანეთში დამხალით უწევდა. იმისმა ტყვეს ისე ვაგაჯარა ცოლი, რომ თავის მოლო ექტორს მიანდა და ფრანსუო გაანათვისტულა. თავისუფალი

